

Nieuwegein

Ruimtelijk Domein

2021-506 Bijlage

Actieprogramma Dierenwelzijn Nieuwegein 2022

Raadsnummer

Datum 23 november 2021

Auteur Alex de Bree

Versie 1.0

De beschaving van een
samenleving valt af te meten
aan de wijze waarop ze omgaat
met dieren.

Mahatma Ghandi

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Wat is dierenwelzijn?	6
1.2	Dierenwelzijn en biodiversiteit	7
1.3	Zorgplicht voor dieren voor een ieder	7
1.4	Landelijke instanties	8
1.5	Provincie Utrecht	8
1.6	Dierenwelzijnsbeleid gemeente Nieuwegein	9
1.6.1	Focus op gemeentelijke taken en bevoegdheden	9
2	Gevonden dieren	10
2.1	Wettelijke taak gemeente	10
2.1.1	Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop	10
2.1.2	Stichting Vogelopvang Utrecht	12
2.2	Chippen katten	13
3	Wilde dieren	14
3.1	Dierenwelzijn en voorkomen dierenleed	14
3.1.1	Vuurwerkvrije zones i.v.m. dierenwelzijn	14
3.1.2	Ballonnen	15
3.1.3	Evenementen en dierenwelzijn	16
3.1.4	Hengelsport	16
3.1.5	Beheer watergangen	17
3.1.6	Faunauittredeplaatsen	18
3.2	Beheersing van overlast door dieren in de stad	18
3.2.1	Ganzen	19
3.2.2	Kippen en hanen	20
3.2.3	Zwanen	21
3.2.4	Vogels in woonwijken	22
3.2.5	Verwilderde huiskatten	23
3.3	Faunabeheer en beheerjacht	24
3.3.1	Beheerjacht	24
3.3.2	Invasieve exoten	24
3.3.3	Plaagdieren	25
3.3.4	Stichting Valwild	26
4	Gehouden dieren	28
4.1	Verkoop van dieren	28
4.2	Keurmerk Dierbaar	28
4.3	Landbouwhuisdieren	28
4.4	Kinderboerderij en dierenweides	29
4.5	Achtergelaten huisdieren	29
4.6	Stadspas en dierenvoedselbank	30
4.7	Dieren bij evenementen	31
4.8	Klimaatverandering en dierenwelzijn	32
4.9	Aanvullende acties	32
4.9.1	Valkerij	32
4.9.2	Huisdierenadvies	33

5	Overig	34
	5.1 Versterken samenwerking dierenwelzijn	34
6	Financiën	35
7	BIJLAGEN	37
1	Samenvatting acties	37
2	Acties verzameld bij jaar	41
3	Realisatie Actieprogramma Dierenwelzijn 2009	42
	3.1 Inleiding	42
	3.1.1 Samenvatting van de 10 aanbevelingen en uitvoering	42
	3.2 Conclusie per aanbeveling	42
	3.2.1 Coördinatie beleid t.a.v. dierenwelzijn	42
	3.2.2 Afspraken t.a.v. taken dierenwelzijn met derden	43
	3.2.3 Adequate informatieverstrekking	43
	3.2.4 Communicatie over dierenwelzijnsbeleid.	44
	3.2.5 Plaagdierbestrijding	45
	3.2.6 Dierenvangnet	45
	3.2.7 Geen wilde dieren bij evenementen	45
	3.2.8 Bevorderen proefdiervrije en biologische producten	46
	3.2.9 Biodiversiteitsbeleid	46
	3.2.10 Natuurkwartier en dierenwelzijn	47

1 Inleiding

Dierenwelzijn leeft in de samenleving. Vraagstukken over dierenwelzijn zijn vaak lokaal zichtbaar. We willen een gezonde leefbare stad, ook voor dieren waarmee we in de stad leven. Tegelijkertijd heeft de gemeente vanuit de wet beperkte mogelijkheden om het dierenwelzijn aan te pakken. Veel taken over dierenwelzijn zijn belegd bij de landelijke overheid of de provincies. Daardoor zit er soms een verschil tussen wat we lokaal willen en wat we kunnen regelen.

Het eerste Actieprogramma Dierenwelzijn dateert van 2009 (2009-392). Nu iets meer dan tien jaar later is dit een nieuw Actieprogramma Dierenwelzijn Nieuwegein 2022. Hoewel de wetgeving over dieren de laatste tien jaar flink is gewijzigd en een deel van de bevoegdheden omtrent dieren van het Rijk naar de provincie is verplaatst heeft dit voor het gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid geen grote gevolgen. Veel in de Wet dieren (sinds 2013) gaat over professioneel houden en/of fokken van dieren. Dat blijkt onder andere uit de zeven wetten die zijn opgegaan in de Wet dieren; de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, de Diergeneesmiddelenwet, de Wet op de dierenbescherming, de Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990, de Kaderwet diervoeders, de Landbouwkwaliteitswet en de Landbouwwet.

In het Besluit houders van dieren – vallend onder de Wet dieren - staan de algemene regels voor het houden en verzorgen van alle dieren én specifieke regels voor productiedieren. Het bevat ook regels voor bedrijfsmatige opvang, verkoop en fokken van huisdieren.

In Nederland mag je niet alle dieren meer als huisdier houden of ermee fokken. In de Wet dieren (artikel 2.2 Houden van dieren) is vastgelegd dat hiervoor een huisdierenlijst wordt opgesteld, ook wel 'Positieflijst' genoemd. De dieren die daarop staan mogen worden gehouden, alle overige dieren niet of alleen met een speciale vergunning (zoals bijvoorbeeld mogelijk is voor dierentuinen). Niet alle dieren zijn immers geschikt om als huisdier te houden.

Dit Actieprogramma Dierenwelzijn Nieuwegein 2022 geeft inzicht in:

- wat wordt verstaan onder dierenwelzijn;
- waar de gemeente over gaat op het gebied van dierenwelzijn;
- de beleidsuitgangspunten dierenwelzijn;
- de ambities van de gemeente.

1.1 Wat is dierenwelzijn?

In de Wet dieren staat de intrinsieke waarde van het dier centraal. Dit betekent dat dieren een eigen waarde hebben. Dieren zijn wezens met gevoel. Dierenwelzijn gaat over de kwaliteit van het leven van dieren.

De basis van de definitie van dierenwelzijn ligt in de 'Vijf vrijheden', zoals de Britse Farm Animal Welfare Council in 1993 heeft uitgewerkt voor gehouden dieren:

1. dieren zijn vrij van honger en dorst. Ze hebben gemakkelijk toegang tot vers water en een adequaat rantsoen;
2. dieren zijn vrij van ongemak. Ze hebben een geschikte leefomgeving inclusief onderdak en een comfortabele rustplaats;
3. dieren zijn vrij van pijn, verwonding en ziekte. Er is sprake van preventie en een snelle diagnose en behandeling;
4. dieren zijn vrij van angst en stress. Er is zorg voor voorwaarden en behandelingen die geestelijk lijden voorkomen;
5. dieren zijn vrij om normaal gedrag te vertonen. Ze hebben voldoende ruimte, goede voorzieningen en gezelschap van soortgenoten.

De Nederlandse Rijksoverheid hanteert deze 'Vijf vrijheden' voor gehouden dieren. Ze zijn opgenomen in de Wet dieren (2013) en specifiek in artikel 1.3 over de intrinsieke waarde van het dier. Onder de intrinsieke waarde van het dier wordt daar verstaan: 'erkenning van de eigen waarde van dieren, zijnde wezens met gevoel'. Naast de vijf vrijheden wordt ook gekeken naar het aanpassingsvermogen van dieren. Een dier heeft in deze definities een goed welzijn als het in staat is zich zo aan te passen aan de omstandigheden om een toestand te bereiken die het dier zelf als positief ervaart. De nadruk in het bevorderen van dierenwelzijn komt in deze definitie meer te liggen bij het bieden van een omgeving die past bij de gedragskenmerken van het dier. Waar de vijf vrijheden eerder waren gericht op vrijwaring van lijden en pijn, richt deze benadering zich meer op de ontwikkelingsmogelijkheden van het dier om zelf tot een positief ervaren toestand (welzijn) te komen. Dit aspect neemt de gemeente dan ook mee in haar dierenwelzijnsbeleid. Mensen kunnen dierenwelzijn bevorderen door dieren die omstandigheden te bieden die passen bij hun behoeften of waarin het dier zelf in staat is om het eigen welzijn te bevorderen.

Dierenwelzijn gaat over gehouden en in het wild levende dieren. Natuurlijk leven wilde dieren in een andere omgeving dan gehouden dieren, waardoor we andere maatregelen nemen om het welzijn van deze dieren te bevorderen of overlast tegen te gaan. Die andere omgeving zorgt ervoor dat we anders kijken naar bepaalde aspecten van het dierenwelzijn. In de natuur komt immers honger, dorst en ziekte voor op een manier die we bij gehouden dieren willen voorkomen.

1.2 Dierenwelzijn en biodiversiteit

Het uitgangspunt van de gemeente is dat dierenwelzijn over het individuele dier gaat. Dierenwelzijn onderscheidt zich van biodiversiteit. Biodiversiteit gaat onder andere over hoeveel verschillende soorten dieren er in Nieuwegein leven of over de factoren die ervoor zorgen dat dieren komen, blijven of kunnen migreren. Biodiversiteit is in de basis geen onderdeel van het gemeentelijke dierenwelzijnsbeleid. Wel is het verankerd in het groenbeleid van de gemeente. Biodiversiteit en groenbeleid komen in deze notitie aan de orde als ze met het dierenwelzijn te maken hebben.

1.3 Zorgplicht voor dieren voor een ieder

Iedere burger heeft een zorgplicht voor dieren op grond van de Wet dieren en de Wet

natuurbescherming. Elke handeling die schade kan toebrengen aan een dier moet achterwege worden gelaten, of zoveel mogelijk beperkt en voorkomen worden. Iedereen is volgens de Wet dieren verplicht een dier in nood te helpen. In de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat in het wild levende dieren met rust moeten worden gelaten. Als zij in nood zijn, moeten ze wel worden geholpen. De gemeente heeft naast deze algemene zorgplicht een aantal wettelijke verplichtingen op het gebied van dierenwelzijn, zoals de zorgplicht en het opvangen van zwerfdieren en gedumpte dieren.

1.4 Landelijke instanties

Het toezicht en handhaving van de Wet dieren ligt bij de politie, de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Inwoners kunnen bij vermeende mishandeling of verwaarlozing van dieren contact opnemen met meldpunt 144: Red een dier. Meldingen die bij het landelijk meldnummer 144 binnenkomen, worden in eerste instantie doorgegeven aan de politie. Als deze een overtreding constateert, volgt strafrechtelijke vervolging. Als het welzijn van de dieren kan worden verbeterd, wordt de Landelijke Inspectiedienst van de Dierenbescherming (LID) ingeschakeld. Zij kunnen een eigenaar via het bestuursrecht dwingen om het welzijn van dieren te verbeteren. Ook kan, in overleg met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, worden besloten een dier bij de eigenaar weg te halen. De NVWA voert jaarlijks inspecties uit bij beroepsmatige houders van landbouwhuisdieren, honden en katten. Dit zijn onaangekondigde inspecties op grond van een op risico gebaseerde steekproef en inspecties naar aanleiding van meldingen

De drie diensten (politie, LID en NVWA) zijn verantwoordelijk voor het opsporen en voorkomen van misstanden in de handel van gezelschapsdieren.

1.5 Provincie Utrecht

Gewonde en hulpbehoevende inheemse diersoorten mogen alleen opgevangen worden in opvangcentra die op grond van de Wet natuurbescherming een ontheffing hebben van de provincie.

Deze opvangcentra moeten voldoen aan de *Beleidsregels kwaliteit opvang diersoorten*. Deze beleidsregels bevatten diverse kwaliteitseisen waaraan opvangcentra van dieren moeten voldoen, zoals eisen met betrekking tot de kwaliteit van de verzorging en hygiëne. Deze opvang is er altijd op gericht om de dieren zo spoedig mogelijk weer uit te zetten in de vrije natuur, en kan gezien de verplichte ontheffing, niet door particulieren worden uitgevoerd.

Voor de gemeente Nieuwegein gaat het hierbij om opvangcentra voor met name vogels. De dierenambulance brengt deze gevonden en/of gewonde dieren naar een van de in die diersoort gespecialiseerde opvangcentra.

De provincie Utrecht heeft het afschot van verwilderde katten in april 2021 gestaakt. Om de aanwas van verwilderde katten tegen te gaan mogen verwilderde katten worden gevangen en worden gesteriliseerd of gecastreerd. Daarna wordt het dier

terug geplaatst nabij de vangplaats. Deze methode staat bekend onder de Engelse term Trap Neuter en Return. Voor het gebruik van de Trap, Neuter en Return (TNR) methode bij verwilderde katten is een ontheffing van de provincie nodig. De kat wordt daarbij gechipt en ge-eartipt. Met deze eartip kan op afstand worden gezien of de kat al eerder is gevangen en is gesteriliseerd of gecastreerd.

Faunabeheer is een provinciale bevoegdheid. Volgens de Wet natuurbescherming geeft de provincie onder meer ontheffingen en vrijstellingen af aan verschillende faunabeheereenheden in de provincie.

In de faunabeheereenheden zijn de jachthouders (grondeigenaren) verenigd. De jachthouders mogen het jachtrecht afgeven aan derden of zelf jagen binnen de door de provincie vastgestelde kaders voor de desbetreffende faunabeheereenheid.

1.6 Dierenwelzijnsbeleid gemeente Nieuwegein

Het beleid van 2009 was gericht op het goed organiseren van de uitvoering van de taken op het gebied van dierenwelzijn. Er is de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan en er zijn contacten gelegd met faunabeherende organisaties en bedrijven.

Met de toegenomen aandacht voor dierenwelzijn is er ook steeds meer draagvlak voor het verbeteren van beleid rondom dierenwelzijn. Dat gaat verder dan goede uitvoering en vraagt ook om nieuw beleid.

1.6.1 Focus op gemeentelijke taken en bevoegdheden

Het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente is vooral gericht op waar de gemeente controle of invloed op heeft. Dat betekent dat we minder prioriteit geven aan beleidsdoelen waar de gemeente geen bevoegdheden of beïnvloedingsmogelijkheden voor heeft.

Waar de gemeente invloed en controle op heeft, is niet beperkt tot de wettelijke taken van de gemeente op het gebied van dierenwelzijn. Ook vanuit andere beleidsterreinen kan dierenwelzijn (direct) worden beïnvloed. Het dierenwelzijnsbeleid binnen de gemeente wordt daarom uitgevoerd door verschillende afdelingen binnen de gemeente. We beschrijven in deze nota ook waar dierenwelzijn andere beleidsterreinen en uitvoering overlappen of elkaar aken en waar beïnvloedingsmogelijkheden zijn.

Daar waar de gemeente geen maatregelen kan nemen of beïnvloedingsmogelijkheden heeft, maar wel zaken wil veranderen of verschil denkt te kunnen maken, gaan we in gesprek. Dit kan zijn met het Rijk en provincie (lobby agenda), maar in bepaalde gevallen ook met partijen in de stad. Zo is mede door steun vanuit Nieuwegein er een verbod gekomen op de inzet van wilde dieren in circussen.

2 Gevonden dieren

2.1 Wettelijke taak gemeente

Wat is de situatie

Volgens het Burgerlijk Wetboek (5:8 lid 3) is een gemeente verplicht om gevonden dieren (dieren met een vermoedelijke eigenaar), minimaal twee weken te bewaren en te verzorgen. Gemeenten zijn vrij deze taak naar eigen inzicht in te vullen, waarbij de gemeente verplicht is voor de opvang en het vervoer een redelijke vergoeding te betalen.

Daarnaast verplicht de landelijke wetgeving gemeenten alleen tot de opvang en vervoer van gehouden dieren. De opvang van wilde dieren is geen taak van de gemeente.

Wat doet de gemeente

De gemeente neemt de zorgtaak voor dieren breder op dan alleen die zoals vermeldt in het Burgerlijk Wetboek. Voor de opvang en eerste noodzakelijke medische verzorging van gevonden dieren – het gaat hier om dieren met een vermoedelijke eigenaar zowel als in het wild levende dieren – zijn door de gemeente afspraken gemaakt met Dierenopvangcentrum Reijerscop en Vogelopvang Utrecht.

2.1.1 Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop

Wat is de situatie

De Gemeente Nieuwegein heeft ervoor gekozen de opvang en vervoer van alle hulpbehoevende dieren uit de gemeente Nieuwegein – zowel wilde als gehouden dieren – zoveel mogelijk te regelen met één organisatie. Sinds 2013 is dat de stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop.

De stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop bestaat uit

- dierenambulance Dierenhulpverlening Woerden
- dierenasiel Reijerscop.

Beide zijn gesitueerd direct aansluitend op het terrein van [diergezondheidscentrum De Limes](#). De Limes is een dierenartsenpraktijk voor gezelschapsdieren. Door de nabijheid van De Limes zijn er altijd dierenartsen aanwezig die noodzakelijk medische zorg kunnen verlenen aan de opgevangen dieren in het asiel.

Naast de opvang van katten en honden zorgt stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop ook voor specifieke hulp of specifieke opvang van niet-gehouden in het wild levende dieren die dat nodig hebben, zoals egels, schildpadden. In sommige gevallen vindt deze hulp buiten de provincie plaats omdat er voor bepaalde diersoorten geen opvangcentrum in de regio is.

Dierenasiel Reijerscop en de dierenambulance Dierenhulpverlening Woerden zijn lid van

- vereniging [Nederlandse Federatie Dierenopvang Organisaties](#)
De vereniging en platform van onafhankelijke lokale dierenopvangcentra.
- Stichting [Dierenlot](#)
Stichting Dierenlot heeft als doel het onnodig lijden van gezelschaps-, zwurf- en natuurdieren. Een fijnmazig netwerk van lokale dierenwelzijnsorganisaties is daarbij van belang. Stichting DierenLot wil dit netwerk in standhouden, versterken en beschermen.

Taken belegd bij de stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop

In de overeenkomst die de Gemeente Nieuwegein heeft met de stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop zijn de onderstaande taken belegd bij de stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop.

- Asielopvang honden en katten
- Registratie van vermiste en gevonden dieren
- Ambulancevervoer
Vervoer van gezonde, zieke en gewonde dieren en het bergen van dode dieren (kadaverruiming)
- Opvang overige dieren
Voor inheemse en uitheemse vogels, egels, vleermuizen, schildpadden, reptielen, exoten, etc. wordt samengewerkt met specialistische opvangadressen
- Kadaverruiming honden en katten.
Kadavers van honden en katten worden door de Stichting geborgen en veertien dagen in de koeling bewaard voor identificatie door de mogelijke eigenaar en daarna afgevoerd
- Kadaverruiming overige dieren
Kadavers van dieren niet zijnde honden en katten worden door de Stichting geborgen en afgevoerd.
- Calamiteitenhulp
Hieronder wordt verstaan hulp bij het bergen van zieke en dode dieren als gevolg van botulisme, vogelgriep en (milieu)rampen. Dit in overleg met de betreffende instanties als de gemeente, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, De Veiligheidsregio Utrecht en andere relevante overheidsorganen.
- Dierenopvang bij huisuitzettingen e.d.
De Stichting helpt bij opvang van eventueel aanwezige huisdieren bij huisuitzettingen, of andere door overheden gedwongen situaties (denk aan thuishoudingen door Politie, gedwongen opnames, overlijden) waarbij huisdieren in een woning achterblijven.

Wat doet de gemeente

De overeenkomst met stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop wordt voortgezet. Ongeveer twee keer per jaar wordt met Dierenhulpverlening Woerden de dienstverlening tegen het licht gehouden en worden waar nodig afspraken gemaakt voor verbetering.

Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop

Actie: Voorzetting overeenkomst

Kosten : jaarlijks circa € 64.000 (prijsspeil 2021) (dekking uit budget Dierenwelzijn)

Wanneer: voortzetting lopende actie

2.1.2 Stichting Vogelopvang UtrechtWat is de situatie

Vogelopvang Utrecht is een in de gemeente Utrecht gelegen opvangcentrum voor de opvang van gewonde vogels. De Vogelopvang Utrecht heeft een regionale functie. Bewoners uit de regio brengen daar gevonden gewonde vogels aan die door De Vogelopvang worden verzorgd en zo veel mogelijk op de vindplaats weer worden losgelaten na te zijn hersteld. Ook vanuit Nieuwegein brengen inwoners vogels aan bij Vogelopvang Utrecht.

Vogelopvang Utrecht leidt financieel een moeizaam bestaan. Niet alle gemeentes van waaruit vogels worden aangedragen ondersteunen de Vogelopvang Utrecht. Diverse andere vogelopvangcentra in de regio zijn al gesloten vanwege financiële problemen. Vogelopvang Utrecht is de enige vogelopvang in de Utrechtse regio. Er ligt een verzoek (uit 2018) van de provincie Utrecht om de Vogelopvang Utrecht structureel met een bedrag van € 0,10 per inwoner te steunen. Naast de provincie Utrecht steunt de gemeente Utrecht de Vogelopvang jaarlijks met een structureel bedrag.

De gemeente Utrecht heeft de gemeenten Houten, IJsselstein en Nieuwegein gevraagd of zij ieder afzonderlijk de Vogelopvang met een structureel bedrag van € 5.000 / jaar willen steunen.

Mocht de Vogelopvang Utrecht sluiten dan zullen gewonde vogels dood gaan om dat aanbrengen van de gewonde vogel naar de dichtstbij zijnde vogelopvang te ver is. Ook kunnen andere vogelopvangcentra deze extra aanwas van te verzorgen vogels niet bolwerken en zullen ze naar verwachting de aangebrachte vogels weigeren.

Wat doet de gemeente

Voor de opvang – en verzorgkosten van de uit Nieuwegein aangebrachte vogels wordt de Vogelopvang Utrecht door de gemeente Nieuwegein vergoed. Wij vergoeden per vogel. Het gaat daarbij om een bedrag van €2.000 tot € 2.500 per jaar.

Wij kiezen er voor de Vogelopvang structureel financieel te ondersteunen met een bedrag van € 0,10 / inwoner volgens het verzoek van de provincie. Voor Nieuwegein gaat het om een extra bedrag van circa € 4.000 / jaar.

Vogelopvang Utrecht

Actie: Structurele steun Vogelopvang Utrecht en bijdrage regelen o.b.v. bijdrage van 0,10 / inwoner en dit bedrag jaarlijks te indexeren volgens de indexatie van de begroting Nieuwegein.

Kosten : jaarlijks circa € 6.300 (prijspeil 2021)

Wanneer: m.i.v. 2023

2.2 Chippen kattenWat is de situatie

Door katten te laten chippen en de eigenaar te registreren daalt het aantal verwilderde zwervkatten. Katten hoeven nog niet verplicht gechipt te worden zoals dat wel geldt voor honden. Voor honden die in Nederland zijn geboren (of ingevoerd na 1 april 2013) is chipregistratie verplicht gesteld.

Door de eigenaar-gegevens in de chip kan de eigenaar van een gevonden kat of hond worden benaderd en worden gevraagd zijn dier op te komen halen. De kat zit hierdoor minder lang in het asiel. Daarom chipt dierenasiel Reijerscop de opgevangen katten. Dat chippen kan na twee weken, wanneer het dier niet is opgehaald en de gevonden kat eigenaar is geworden van het asiel. Wordt de kat door de eigenaar opgehaald dan wordt de eigenaar altijd geadviseerd de kat te laten chippen.

Wat doet de gemeente

We gaan samen met het dierenasiel Reijerscop / Dierenhulpverlening Woerden na hoe we eigenaren van niet gechipte huiskatten kunnen aanzetten hun dier te laten chippen.

Chippen katten

Actie: We gaan samen met het dierenasiel Reijerscop / Dierenhulpverlening Woerden na hoe we eigenaren van huiskatten kunnen aanzetten hun dier te laten chippen.

Kosten : p.m.

Wanneer : 2022

3 Wilde dieren

Wilde dieren zijn onderdeel van het leven in de stad. Insecten bestuiven onze bloemen en vogels verspreiden de zaden door de stad. Wilde dieren zijn onderdeel van het dierenwelzijnsbeleid als het gaat om het welzijn van individuele wilde dieren. Soms zijn er teveel dieren in de stad of zijn er dieren die we liever kwijt dan rijk zijn. Denk aan dieren die ziektes over kunnen brengen (ratten), zorgen voor lichamelijke ongemakken en/of overlast bij onze inwoners en hun huisdieren (eikenprocessierups, nijlgans), of ruimtelijke en natuurlijke structuren beschadigen (Amerikaanse rivierkreeftjes die waterkanten beschadigen). Deze wilde dieren – vaak aangeduid als plaagdieren – worden voor zover mogelijk door de gemeente bij ernstige overlast of schade bestreden en/of de populatie wordt beheersbaar gehouden.

De aanwezigheid van diersoorten (biodiversiteit) valt onder het flora en faunabeleid en wordt daarom niet in deze nota behandeld. Ook valt diervriendelijk bouwen niet onder deze nota dierenwelzijn maar komt als aandachtspunt terug in de nota duurzaam bouwen.

3.1 Dierenwelzijn en voorkomen dierenleed

3.1.1 Vuurwerkvrije zones i.v.m. dierenwelzijn

Wat is de situatie

In de algemene plaatselijke verordening (APV) Nieuwegein is een bepaling opgenomen waarmee de overlast van het afsteken vuurwerk voor dieren kan worden beperkt. In de APV staat dat het verboden is consumentenvuurwerk te bezigen op een door het college in het belang van de voorkoming van gevaar, schade of overlast aangewezen plaats

Wat doet de gemeente

In verband met overlast worden jaarlijks vuurwerkvrije zones aangewezen, rondom de volgende dierverblijven;

- paardenmaneges
- Sublime dierenopvang centrum in de Galecopperzoom
- Dierenweides
- Kinderboerderij IJsselstee

Zolang consumentenvuurwerk gedurende de jaarwisseling mag worden afgestoken worden voorafgaand aan de jaarwisseling borden geplaatst met "Vuurwerk vrije zone" rondom de hierboven aangegeven locaties met dierverblijven.

Vuurwerkvrije zones i.v.m. dierenwelzijn

Actie : Voorafgaand aan de periode dat consumentenvuurwerk mag worden afgestoken worden de vuurwerkvrije zones rond dierverblijven met borden aangegeven en wordt dit aan de inwoners kenbaar gemaakt.

Wanneer: voortzetting lopende actie

3.1.2 Ballonnen

Wat is de situatie

Vanuit dierenwelzijn is het oplaten van (wens)ballonnen onwenselijk. In oktober 2019 is de [motie 136 "die ballon gaat niet meer op"](#) aangenomen. De motie roept op in het evenementenbeleid een paragraaf op te nemen dat het oplaten van heliumballonnen en wensballonnen en het buitengebruik van plastic confetti niet gewenst is. Het dierenwelzijnsbeleid is er dan ook op gericht het oplaten van (wens)ballonnen te voorkomen.

De wensballon is een lampion die, net als de heteluchtballon, werkt op het principe dat warme lucht stijgt. De lucht in de ballon wordt verwarmd door een open vlam die onder de ballon hangt. Een wensballon ziet er mooi uit, maar het oplaten brengt ook risico's waaronder brandgevaar met zich mee.

Ballonnen – wensballonnen en gewone – zorgen voor zwerfvuil en zijn bovendien slecht voor dieren. Dieren kunnen verstrikt raken in touwtjes, linten en wanneer ze ballonresten opeten kan dat leiden tot sterfte.

Verzoek stichting Noordzee

De stichting Noordzee heeft alle gemeenten in 2021 gevraagd het oplaten van ballonnen te verbieden. De stichting wil daarmee voorkomen dat zeezoogdieren, vogels en vissen de ballonnen aanzien voor voedsel en raken verstrikt in de ballonlinten. Ook dragen ballonnen bij aan de plasticsoep. In [juli 2021 gaf de stichting aan](#) dat 80% van de gemeenten ballonoplatingen verbiedt of ontmoedigt.

De in Nieuwegein opgelaten ballonnen komen veelal niet terecht in de gemeente Nieuwegein. Een lokaal Nieuwegeins verbod draagt dus niet direct bij aan het dierenwelzijn in de gemeente Nieuwegein maar wel aan het algemene dierenwelzijn. Door de grote landelijke deelname aan het verzoek van de stichting Noordzee zal de hoeveelheid neerkomende ballonafval dalen ook in Nieuwegein. Vogels en vissen raken daardoor minder verstrikt in touwtjes, linten van de ballon en zullen dus ook minder ballonresten opeten.

Wat doet de gemeente

In de Algemene Plaatselijke Verordening opnemen dat aanvragen voor het oplaten van (wens)ballonnen niet worden verstrekt.

Ballonnen

Actie : In de Algemene Plaatselijke Verordening opnemen dat aanvragen voor het oplaten van (wens)ballonnen niet worden verstrekt.

Wanneer : APV aanpassen nadat evenementenbeleid is vastgesteld

3.1.3 Evenementen en dierenwelzijn

Wat is de situatie

Bij evenementen in de openbare ruimte kan het welzijn van dieren op of nabij de evenementenlocatie worden aangetast. Evenementen maken de stad aantrekkelijk maar tegelijk is het zaak de zorgplicht voor dieren te betrekken bij de planning en realisatie van een evenement. De organisator van het evenement heeft hierin de leiding.

Wat doet de gemeente

Bij een gepland evenement wordt de organisator op basis van de Wet natuurbescherming, gewezen op de zorgplicht en de verplichting maatregelen te nemen om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen.

Bij een evenement waarbij dieren worden ingezet wordt bij de vergunningaanvraag gevraagd hoe het dierenwelzijn van de dieren wordt gewaarborgd. Volgens landelijk regels mogen niet alle dieren worden gebruikt. De gemeente gaat bij de aanvraag na of de dieren mogen worden gebruikt.

Evenementen en dierenwelzijn

Actie 1 : De organisator wordt gevraagd de zorgplicht voor dieren op of nabij zijn evenement te betrekken bij de planning en realisatie van het evenement

Actie 2 : De gemeente ziet erop toe dat het dierenwelzijn bij een evenement waarbij dieren worden ingezet door de organisator is geborgd.

Wanneer : voortzetting lopende actie en opnemen bij nieuw evenementenbeleid

3.1.4 Hengelsport

Wat is de situatie

De gemeente kan de gemeentelijke wateren, die in eigendom zijn van de gemeente, verhuren. Dit is geregeld via de Visserijwet (uit 1963). De huurovereenkomsten worden voor zes jaar aangegaan en worden conform deze Visserijwet automatisch met zes jaar verlengd. De gemeente verhuurt het visrecht aan de hengelsportvereniging De Vaart-Poscar.

Het [advies "Zienswijze Welzijn van Vissen" van de Raad voor Dieraangelegenheden RDA](#) geeft aan dat in de sportvisserij de kunde van de visser van belang is voor de mate van welzijnsaantasting van de vissen. Uit het water gehaald worden is voor vissen altijd een stressvolle gebeurtenis; de wijze van hanteren bepaalt mede hoe groot de totale stresservaring voor de vis is. Bij het terugzetten van vissen, is de wijze van vangen en hanteren ook na het vrijlaten nog van belang voor het welzijn van de vis. Soms is er sprake van onkunde of onwetendheid. Dit geldt ook voor de risico's van het achterlaten van haakjes, lijnen of netten op visplekken of het overmatig voeren met aas. Dit vormt een risico voor bijvoorbeeld watervogels. Door kennisvergroting bij de volledige doelgroep na te streven, zijn verdere stappen te maken. In de sportvisserij zijn educatie en voorlichting van belang, waarbij ook handhaving van richtlijnen in bijvoorbeeld de gedragscode noodzakelijk is.

Wat doet de gemeente

In het kader van dierenwelzijn zijn er een aantal aspecten die met instandhouding van de hengelsport in Nieuwegein wij in samenspraak met de hengelsportvereniging nader willen bezien om na te gaan of er verbeteringen t.a.v. dierenwelzijn mogelijk zijn. Het gaat daarbij onder andere om de volgende onderwerpen t.a.v. dierenwelzijn bij hengelsport

- Zwanen met achtergebleven visdraad in de bek visdraad in de bek kan het dier belemmeren in voedselopname of dat het dier vanwege het visdraad ergens aan blijft haken
- Watervogels met vishaakjes in hun bek Een achtergelaten/ verloren vishaakje kan in de bek van een watervogel komen die daardoor onnodig lijdt.
- Visrally's met een visrally gaat het om in een afgesproken periode zoveel mogelijk vis te vangen. Hierdoor kan er mogelijk minder zorgvuldig met de gevangen vis worden omgegaan.
- Leefnetten Leefnetten worden gebruikt voor het tijdelijk bewaren van vissen Er is een leefnetcode (gedragsregel) opgesteld die ook is opgenomen in de Gezamenlijke Lijst van Nederlandse Viswateren.
- Naleving gedragscodes Sportvisserij Nederland heeft samen met de Dierenbescherming aanbevelingen heeft opgesteld voor de [omgang met gevangen vis](#). Ook zijn er gedragscodes opgesteld voor wedstrijdvisserij. <https://www.sportvisserij nederland.nl/vis-water/vissenwelzijn/politiek/>

Hengelsport en dierenwelzijn

*Actie : De gemeente gaat in gesprek met de hengelsportvereniging De Vaart-Poscar met het doel het dierenwelzijn van met name vissen bij hengelsport te verbeteren.
Wanneer : 2024*

3.1.5 Beheer watergangenWat is de situatie

Nieuwegein heeft veel watergangen. In de wateren leven vissen, watervogels en andere dieren. Die watergangen moeten worden beheerd onder andere om de doorstroming in stand te houden en daarmee de kans op botulisme te verkleinen. Daarvoor zijn werkzaamheden in en aan de watergangen noodzakelijk.

Wat doet de gemeente

Bij het beheer van watergangen wordt rekening gehouden met dierenwelzijn Het baggeren en maaien wordt afgestemd op de paaitijd van vissen en broedtijd van de watervogels. Er wordt niet gebaggerd in periode maart tot en met juli, tenzij er een calamiteit is.

Beheer watergangen en dierenwelzijn

Actie : Bij het beheer van watergangen wordt rekening gehouden met dierenwelzijn

Actie : Het baggeren en maaien wordt afgestemd op de paaitijd van vissen en broedtijd van de watervogels.

Wanneer : voortzetting lopende actie

3.1.6 FaunauittredeplaatsenWat is de situatie

Nieuwegein heeft veel watergangen. Een deel van deze watergangen hebben steile beschoeiingen. Deze steile beschoeiingen zorgen dat sommige dieren niet uit die watergang kunnen uittreden. Een faunauittredeplaats is een locatie langs een watergang waar dieren eenvoudig die watergang kunnen verlaten om weer op het land te komen. Gangbare fauna uittredeplaatsen zijn:

- een zogeheten faunatrappetje , veelal een plank met dwarslatjes tussen waterkant en oever.
- een natuurvriendelijke oever die geleidelijk afloopt. De begroeiing geeft de dieren dekking bij het uittreden.
- een inham met een terugliggende geleidelijk aflopende oever

De dieren die het betreft zijn o.a. jonge watervogels die nog niet op de kant kunnen komen om daar te rusten of te foerageren of per ongeluk te watergeraakte landdieren als katten, honden of soms zelf een ree.

Hoeveel dieren niet uit het water kunnen komen vanwege de beschoeiing is niet bekend. Af en toe informeert een inwoner de gemeente over een te water geraakt dier en dat het dier niet uit de watergang kan klauteren of dat het dier reeds in de watergang is overleden.

Wat doet de gemeente

In enkele gevallen is de beschoeiing door de gemeente of de provincie al aangepast en zijn faunauittredeplaatsen gerealiseerd. De gemeente gaat bij de onderhoudsmomenten van de oevers na of faunauittredeplaatsen zinvol zijn en zo ja of ze kunnen worden gerealiseerd.

Faunauittredeplaatsen

Actie : Op de onderhoudsmomenten van de oevers gaat de gemeente na of faunauittredeplaatsen zinvol zijn en zo ja of kunnen worden gerealiseerd.

Kosten : faunatrappetje € 200/stuk (dekking uit budget beschoeiingen), andere maatregelen zijn kostbaarder en hoogte van de kosten afhankelijk situatie ter plekke.

Wanneer : bij onderhoudsmomenten van de oevers

3.2 Beheersing van overlast door dieren in de stad

Van sommige dieren die in het wild leven, kunnen mensen overlast ervaren. Denk aan soorten als bladluizen, teken, wespen, buxusmotten, eiken-processierupsen,

(muskus)ratten, duiven en ganzen. De gemeente heeft een zorgplicht wat betreft preventie, en wanneer nodig, bestrijding van plaagdieren die een bedreiging voor de veiligheid en de volksgezondheid vormen. Veel dieren zijn beschermd door de Wet natuurbescherming en de Wet dieren. De gemeente mag hierdoor niet zomaar ingrijpen als deze dieren overlast veroorzaken, daarvoor worden conform de Wet natuurbescherming altijd belangen van mens en dier nauwkeurig afgewogen. In sommige situaties neemt de gemeente maatregelen als dat nodig is. Bijvoorbeeld het plaatsen van waarschuwborden voor agressieve vogels of waarschuwinglinten rond een wespennest of de aanwezigheid van de eiken-processierups. Ook is de gemeente bevoegd om regels op te stellen als het houden van bepaalde dieren overlast of hinder veroorzaakt.

Hieronder de diersoorten in de openbare ruimte die de afgelopen jaren de meeste aandacht hebben gevraagd, of door inwoners en ondernemers als overlast gevende dieren zijn ervaren. Daarna hoe de gemeente met de overlast en verzoeken tot bescherming van deze dieren om gaat. Het gaat daarbij om

- Ganzen
- Kippen
- Zwanen
- Vogels
- Verwilderde katten
- Eikenprocessierups

3.2.1 Ganzen

Wat is de situatie

In Nieuwegein zijn er gebieden met grote populaties ganzen. Het gaat dan met name om de locaties Galecopperzoom, De Rietput in park Oudegein en het eilandje bij de Hofweide tussen Batau-Noord en Galecop. Doordat er in deze gebieden weinig menselijke activiteit is kunnen de ganzen daar rustig hun nest opbouwen en de eieren uitbroeden. Met de jonge ganzen trekken de ouders daarna naar naastgelegen gebieden en zorgen daar voor overlast bij inwoners, sportverenigingen of ondernemers. De overlast bestaat uit de vervuiling door de grote hoeveelheid achtergelaten uitwerpselen en de verkeersonveilige situaties die ontstaan doordat de ganzenfamilies wegen oversteken (met name bij de Batauweg hoek Hofweide). Vanuit de Faunabeheereenheid Utrecht wordt getracht de ganzen populatie in de provincie beheersbaar te houden. Bestrijding vanuit de Faunabeheereenheid vindt voornamelijk plaats in de landelijke gebieden. De beheersing van de populatie stadsganzen wordt nog aan gemeenten overgelaten.

Wat doet de gemeente

Door middel van jaarlijkse nestreductie wordt voorkomen dat de ganzenpopulatie in Nieuwegein groeit. In de Galecopperzoom wordt de nestreductie in afstemming met de provincie uitgevoerd. Het groengebiedje tussen de tramremise en de A.C. Verhoefweg is eigendom van de provincie en ideaal voor ganzen om te broeden. Van daaruit verplaatsen de ganzen zich naar de Galecopperzoom.

Ganzen

Actie: Jaarlijkse nestreductie van ganzeneieren

Kosten : jaarlijks circa € 5.000

Wanneer : voortzetting lopende actie (dekking kosten is nog niet geregeld)

3.2.2 Kippen en hanen

Wat is de situatie

Op sommige plekken in de woonwijken loopt een enkele "wilde" kip of haan. Vaak is onbekend of het dier een eigenaar heeft. Op de scheiding van bedrijventerrein Plettenburg en De Wiers rond de straat De Bongenaar was er een grote kippenpopulatie (meer dan 80 dieren). De populatie bracht in het verleden de verkeersveiligheid in het gevaar en bracht schade toe aan geparkeerde voertuigen.

Wat doet de gemeente

De gemeente is terughoudend in het beheren van populaties kippen in woonwijken en parken. Een deel van de inwoners ervaart overlast van de kippen, een ander deel wil de kippen graag houden en/of voert deze dieren. Als het welzijn van deze dieren in het gedrang komt, zoekt de gemeente naar een maatwerkoplossing.

De enkele kippen en hanen in de wijken worden niet bestreden ook niet als en klachten komen over geluidsoverlast van kukelende hanen in de ochtend.

Inwoners houden af en toe kippen in hun tuin als hobby-dieren. Ook die dieren kunnen voor ervaren overlast zorgen met name naar de dichtbij wonende burens; hanen die bij dageraad luid kukelen. Zolang er geen sprake is van het bedrijfsmatig houden van dieren is het houden van deze kippen en/of hanen toegestaan en wordt er niet door de gemeente ingegrepen.

De kippenpopulatie (onder andere die bij De Bongenaar) wordt in de gaten gehouden en bij overlast of bij een zodanig grote populatie dat de verkeersveiligheid in gevaar komt wordt de populatie uitgedund. De dieren worden gevangen en naar een locatie gebracht waar ze geen overlast geven.

Kippen en hanen

Actie 1: Kippen en hanen in woonwijken worden met rust gelaten ook bij gekukel in de (zeer) vroege ochtend van hanen

Actie 2: De kippenpopulatie bij De Bongenaar wordt beheersbaar gehouden en er wordt ingegrepen wanneer er verkeersonveilige situaties dreigen te ontstaan.

Kosten 2 : Per vangactie bedragen de kosten circa € 500 en de inschatting van de benodigde frequentie is 2 x per jaar

Wanneer : inschatting 2 x per jaar

3.2.3 Zwanen

Wilde broedende zwanen

Wat is de situatie

Sinds een paar jaar lijken er meer zwanen te broeden binnen de gemeentegrenzen met name nabij de watergangen in woonwijken. De broedende zwanen komen daardoor in aanraking met langslopende inwoners en hun honden. De bewoners rond een zwanennest vinden een zwanenfamilie met jonge zwanen een prachtig gezicht maar af en toe geven die zwanen in de woonwijk overlast.

In een enkel geval ziet een mannetjesdier in spiegelende oppervlakken (voordeuren, auto's) een concurrent. Hij probeert met zijn snavel die concurrent te verdrijven waardoor de auto beschadigd of de bewoner de voordeur niet meer uit durft.

Heel af en toe komen er van omwonenden of van Zwanenbeheer Houten signalen bij de gemeente binnen over een plotseling verminderd aantal jonge zwanen en/of verdwenen eieren uit een zwanennest.

Wat doet de gemeente

We kijken per geval of de nesten van de broedende zwanen afgeschermd moeten worden voor het dierenwelzijn of voor de afscherming van de omwonenden. Soms wordt een nest afgeschermd vanwege loslopende honden en daarmee het signaal aan de eigenaar houdt uw hond aangeliend om verstoring te voorkomen maar soms ook om de zwanenouders weg te houden van de woningen of bezittingen van omwonenden.

In geval van signalen van plotse vermindering van jonge zwanen en/of eieren uit een zwanennest zoekt de gemeente contact met de omgevingsdienst RUD Utrecht. Het kan gaan om roof van zwanen jongen en/of eieren. Die roof is verboden onder de Wet natuurbescherming. De RUD Utrecht voert voor de provincie de controle op de naleving van de Wet natuurbescherming uit.

Wilde broedende zwanen

Actie 1: Per broedend zwanennest wordt bekeken of afscherming noodzakelijk is i.v.m. zorg voor de dieren.

Kosten : € 1.500 voor inhuur afzetting.

Actie 2 : De gemeente is alert op roof van jonge zwanen en/of eieren uit een zwanennest.

Wanneer : jaarlijks aan begin broedseizoen

Geleewiekte zwanen

Wat is de situatie

Een zwanendrift was een vorm van pluimveehouderij waarbij zwanen worden gehouden en verhandeld. De zwanen werden daarbij geleewiekt. Leewieken is een lichamelijke ingreep, waarbij het laatste vleugellid van een vogel permanent wordt verwijderd en de zwaan niet meer kan vliegen. Zwanendrift en leewieken is intussen verboden. In het verleden waren er in en rond Nieuwegein enkele zwanendrifters actief. Het kan zijn dat enkele van de geleewiekte zwanen nog af en toe rondlopen in Nieuwegein en daar voor overlast zorgen. De overlast kan aanhouden ook buiten het broedseizoen omdat de geleewiekte dieren niet kunnen wegvliegen.

Wat doet de gemeente

Bij ernstige aanhoudende overlast gevende geleewiekte zwanen wordt gezocht naar een ander geschikt leefgebied voor de dieren. Hierbij wordt afstemming gezocht met de provincie die toestemming moet verlenen voor het vangen en uitzetten in een ander leefgebied. Mannetje en vrouwtjes zwanen vormen een band voor het leven en daarom wordt de gehele zwanenfamilie daarbij naar het nieuwe leefgebied overgebracht.

Geleewiekte zwanen

Actie : Bij ernstige aanhoudende overlast wordt gezocht naar een vervangend gebied voor de geleewiekte zwanen.

Kosten (incidenteel) : circa € 500. - afhankelijk transportafstand naar nieuwe leefgebied en de eenvoud om de dieren te vangen. (dekking uit budget Dierenwelzijn)

Wanneer : incidenteel bij overlast

3.2.4 Vogels in woonwijken

Wat is de situatie

Vogels zijn beschermde dieren en al helemaal gedurende het broedseizoen. De in de stad broedende vogels zorgen af en toe voor overlast en inwoners voelen zich bedreigd wanneer deze laag over hun hoofd overvliegen. Veelal willen de vogelouders hun jongen beschermen en zien ze de mens als een bedreiging voor hun jongen. Deze overlast is meestal tijdelijk gedurende het broedseizoen en wanneer de jonge vogels uit het ei zijn gekomen maar het nest nog niet hebben verlaten. Na het broedseizoen kunnen mogelijk maatregelen worden getroffen om de overlast het volgende jaar te verminderen of te voorkomen.

Wat doet de gemeente

Aan deze ervaren overlast van broeden vogels mag de gemeente niets doen. De bewoners wordt begrip gevraagd de tijdelijke overlast-situatie te accepteren. Afhankelijk van de overlast worden de bewoners geadviseerd of en indien dat mogelijk is hoe de overlast door maatregelen buiten het broedseizoen het volgende jaar te voorkomen is.

Vogels in woonwijken

Actie : Overlast gevende vogels gedurende het broedseizoen worden geaccepteerd. Er worden geen bestrijdende maatregelen getroffen.

3.2.5 Verwilderde huiskatten

Wat is de situatie

De verwilderde kat is een in het wild geboren en anderszins verwilderde vorm van de huiskat. Deze verwilderde huiskatten zorgen zelf voor hun eten en slaapplekken. Ze leven het gehele jaar door buiten. Deze verwilderde katten zijn niet meer als huiskat te houden. Soms veroorzaken ze overlast in woonwijken of bedrijventerreinen ;

- Deze verwilderde katten kunnen op de mens overdraagbare dierziektes bij zich dragen en verspreiden
- Geluidsoverlast door vechtende katten of krolse poezen;
- Katten zijn predatoren van o.a. kleine zoogdieren, vogels, amfibieën en reptielen
- Stankoverlast door het sproeien van urine door ongecastreerde katers;
- Overlast door uitwerpselen;
- Graafschade in de tuin, of schade aan beplanting;
- Overlast bij zoeken naar voedsel in bedrijfsafvalcontainers of rond bedrijven

Wat doet de gemeente

De populatie verwilderde katten beperken door te zorgen dat er geen of zo weinig mogelijk nakomelingen komen van de verwilderde katten. Bij overlast en dus constatering van een aanwezige verwilderde kat vraagt de gemeente of Dierenhulpverlening Woerden de verwilderde kat te vangen. De Dierenhulpverlening Woerden start dan een vangactie waarbij uiteraard de kat onmiddellijk weer wordt vrijgelaten als het een gewone huiskat betreft. De verwilderde katten worden na de vangst, onvruchtbaar gemaakt, en teruggeplaatst nabij de vangplek – het territorium van deze kat. Dit gebeurt volgens de zogeheten Trap Neuter Return-methode vastgelegd in het handboek van de Zwerfkatten Nederland. Dierenhulpverlening Woerden heeft toestemming de gevangen katten weer uit te zetten.

In Nieuwegein komt een verzoek tot vangen van een verwilderde kat incidenteel (veel minder dan 1 x per jaar) voor.

Verwilderde huiskatten

*Actie : Bij overlast van verwilderde katten wordt Dierenhulpverlening Woerden gevraagd middels de TNR-methode de kat te vangen en onvruchtbaar te maken.
Kosten : € 300 - € 400 per vangbeurt o.a. voor medische behandeling onvruchtbaar maken door dierenarts en chippen (frequentie veel minder dan 1x per jaar)
(Dekking uit budget Dierenwelzijn)
Wanneer : na melding overlast verwilderde katten*

3.3 Faunabeheer en beheerjacht

3.3.1 Beheerjacht

Wat is de situatie

De gemeente heeft als grondeigenaar de wettelijke bevoegdheid om jachtrechten uit te geven. De gemeente Nieuwegein heeft haar jachtrechten niet verpacht aan derden. Er is dan ook geen sprake van recreatieve jacht binnen de gemeentegrenzen van Nieuwegein.

Er is in Nieuwegein een te grote populatie ganzen. Door middel van nestreductie wordt getracht die populatie beheersbaar te houden.

In de provincie Utrecht bepaald de Faunabeheereenheid Utrecht op welke dieren gejaagd mag worden. De daadwerkelijk jacht wordt uitgevoerd door jagers die veelal verenigd zijn in wildbeheereenheden. Nieuwegein valt onder de wildbeheereenheid Kromme Rijngebied.

Vanaf 1980 tot 2018 had de gemeente een overeenkomst met een stadsjager. De laatste jaren was dat een overeenkomst met een wildbeheereenheid. De overeenkomst is in 2018 verlopen en nog niet verlengd.

Wat doet de gemeente

De gemeente zet vooralsnog geen beheerjacht in. We beschouwen beheerjacht als laatste redmiddel om ernstige overlast van levende dieren aan te pakken en is het uiterste middel dat wordt ingezet als andere maatregelen onvoldoende effect hebben. We volgen of de alternatieve bestrijdingsmethodes voldoende resultaat opleveren.

Beheerjacht

Actie: De gemeente zet vooralsnog geen beheerjacht in. We beschouwen beheerjacht als een mogelijk laatste redmiddel. We volgen of de alternatieve bestrijdingsmethodes voldoende resultaat opleveren

3.3.2 Invasieve exoten

Wat is de situatie

Invasieve soorten zijn soorten die zich buiten hun oorspronkelijke verspreidingsgebied hebben gevestigd en door hun aanwezigheid of door de groei van hun populaties tot

problemen kunnen leiden. Ze kunnen een bedreiging vormen voor inheemse soorten. Het kan daarbij gaan om planten en dieren.

In Nieuwegein gaat het daarbij voor zover nu bekend om de volgende diersoorten : de Amerikaanse rivierkreeftjes en de nijlgans.

Wetgeving

In principe zijn alle in het wild levende dieren beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 1.11.1) en via de Wet dieren (artikel 2.1). Echter, ten behoeve van beheer en schadebestrijding kan daar van afgeweken worden als bepaalde belangen in gevaar zijn.

Voorbeelden daarvan zijn de openbare, verkeers- en vliegveiligheid, volksgezondheid of ter voorkoming van schade aan gewassen of flora en fauna. Wie verstorings- en dodingshandelingen mag uitvoeren en of daarvoor een ontheffing nodig is hangt af van de soort en in welke provincie de overlast speelt. Ontheffingsaanvragen lopen via de provincie.

Wat doet de gemeente

De nijlgans – ook een dierenexoot – wordt al bestreden via nestreductie. De gemeente gaat op basis van het door de provincie vast te stellen exotenbeleid (verwacht einde 2021 / begin 2022) een eigen exotenbeleid opstellen.

Exotenbeheer dieren

Actie: Na het provinciaal exotenbeleid (verwacht einde 2021 / begin 2022) komen wij met een uitwerking daarvan voor Nieuwegein.

Wanneer : 2022-2023

3.3.3 Plaagdieren

Wat is de situatie

Van sommige grote aantallen in het wild levende dieren kunnen mensen maar ook de huisdieren in meerdere of mindere mate overlast ervaren. Deze dieren noemen we snel plaagdieren. Denk aan soorten als bladluizen, teken, wespen en hoornaars, buxusmotten, eiken-processierupsen, (muskus)ratten, duiven en ganzen. Er is geen scherpe scheidslijn wanneer een groot aantal overlast gevende in het wild levende dieren plaagdieren worden. Zo is de bever in Limburg na herintroductie einde vorige eeuw een plaagdier aan het worden die door het Waterschap Limburg wordt bestreden.

De gemeente heeft een zorgplicht wat betreft preventie, en wanneer nodig, bestrijding van plaagdieren die een bedreiging voor de veiligheid en de volksgezondheid vormen. Veel dieren zijn beschermd door de Wet natuurbescherming. De gemeente mag hierdoor niet zomaar ingrijpen als deze dieren overlast veroorzaken, daarvoor worden conform de Wet natuurbescherming altijd belangen van mens en dier nauwkeurig afgewogen.

Wat doet de gemeente

De gemeente gaat bij de bestrijding van plaagdieren maar ook bij bestrijding van andere overlast gevende dieren altijd na wat de diervriendelijkste oplossing is en of er preventieve maatregelen kunnen worden genomen. De gemeente laat zich daarbij

adviseren door de uitvoerders van de plaagdierbestrijding of het kennis en adviescentra (bijvoorbeeld het Kennis en Adviescentrum Dierplagen hét landelijke kenniscentrum voor informatie, advies, opleidingen en onderzoek op het gebied van de preventie en bestrijding van plaagdieren).

Op de website van de gemeente en door de plaagdierbestrijders worden aan inwoners en ondernemers adviezen gegeven hoe de overlast van plaagdieren kan worden voorkomen.

De plaagdierbestrijding is aanbesteed aan een gespecialiseerd bedrijf. Jaarlijks wordt aan de gemeente verslag gedaan van de plaagdierbestrijding.

Bij de bestrijding van de eikenprocessierups zijn we een omslag aan het maken naar meer natuurlijke bestrijding waar dit in Nieuwegein mogelijk is en de preventieve bestrijding met aaltjes/bacteriepreparaten geleidelijk af te bouwen. De aaltjes/bacteriepreparaten tasten niet alleen de eikenprocessierups aan maar ook andere insecten waaronder de natuurlijke vijanden van de rupsen. Doel is een optimale bestrijding voor de eikenprocessierups die gebaseerd is op voornamelijk natuurlijke bestrijding.

Voorbeelden van preventieve maatregelen

Ganzen	Via nestreductie worden de ganzeneieren behandeld zodat ze niet uitkomen. Een overlastgevend geleewiekt zwanenpaar bij Down Under is verplaatst naar afgesloten natuurgebied nabij Elst
Ratten muizen	Bewoners worden geïnformeerd geen voedsel of in ieder geval niet zo veel voedsel aan te bieden aan de vogels dat er voedsel achterblijft voor ratten en muizen

Plaagdieren

Actie: De gemeente gaat bij de bestrijding van plaagdieren maar ook bij bestrijding van andere overlast gevende dieren altijd na wat de diervriendelijkste oplossing is en of er natuurvriendelijke/preventieve maatregelen kunnen worden genomen.

Wanneer : voortzetting lopende actie

3.3.4 Stichting Valwild

Wat is de situatie

Rond Nieuwegein liggen de natuurgebieden De Utrechtse Heuvelrug en Het Groene Hart. In deze natuurgebieden lopen grotere hoefdieren als herten, reeën en ander groter wild. Heel af en toe komt een groter wild dier richting Nieuwegein en heeft daarbij de kans te worden aangereden door een auto. Wanneer er aan aanrijding plaatsvindt en het dier gewond achterblijft is er sprake van valwild. Het aangereden dier moet zo snel mogelijk uit zijn lijden verlost worden, vaak is het dier zo verwond dat afschot de enige optie is en/of het dier van de weg worden verwijderd. De stichting Valwild Utrecht neemt hierin het voortouw. Via een melding aan de Politie wordt een medewerker van de stichting Valwild geïnformeerd die dan naar de plaats van de aanrijding gaat en actie onderneemt.

In Nieuwegein komt dit gelukkig zeer sporadisch voor. Een schatting van de stichting Valwild is dat een valwildgeval ongeveer eens per tien jaar op grondgebied van Nieuwegein voorkomt.

Wat doet de gemeente

Wij hebben contact met de Stichting Valwild en zijn samen tot de conclusie gekomen dat vanwege de geringe aantallen valwild in Nieuwegein er geen afspraken noodzakelijk zijn over de inzet van de stichting Valwild. Mocht het voorkomen dat komt de stichting in actie.

Wij houden vinger aan de pols of de aantallen valwild in Nieuwegein niet oplopen (bijvoorbeeld via het jaarverslag van de stichting) en er toch afspraken met de stichting Valwild noodzakelijk zijn.

Valwild

Actie : Bij melding van Valwildgeval in Nieuwegein wordt via de Politie de stichting Valwild ingeschakeld

Wanneer : incidenteel wanneer melding van Valwild zich voordoet

4 Gehouden dieren

4.1 Verkoop van dieren

In de Wet dieren staat welke dieren als huisdier gehouden mogen worden en verkocht mogen worden aan particulieren. Het Landelijk Informatie-centrum Gezelschapsdieren (LICG) verstrekt informatie over het houden van huisdieren (folder bij dierenverkooppunten, online 'huisdierbijsluiter')

4.2 Keurmerk Dierbaar

Wat is de situatie

De branchevereniging Divebo voor huisdieren maakt zich onder ander sterk voor

- het verantwoord handelen in en met gezelschapsdieren;
- zich sterk te maken voor het welzijn van gezelschapsdieren.

Eén van de activiteiten van de brachevereniging Dibevo is de uitgifte van het keurmerk Dierbaar, een certificaat voor bedrijven in de huisdierenbranche. Om het keurmerk te krijgen, wordt het bedrijf getoetst op huisvesting, hygiëne, de verzorging van de dieren en de deskundigheid van de ondernemer. In Nieuwegein zijn een aantal verkooppunten van dieren.

Wat doet de gemeente

De gemeente Nieuwegein wil dierenwinkels en andere bedrijven die huisdieren verkopen vragen om zich te laten certificeren voor zover dat nog niet is gerealiseerd. Door bedrijven te stimuleren zich te laten certificeren, bevordert gemeente Nieuwegein het dierenwelzijn bij de dierverkooppunten en bij de huishoudens die bij deze dierenwinkels een huisdier aanschaffen.

Controle en handhaving op het gebied van dierenwelzijn bij dierenwinkels en handelaren is geen gemeentelijke taak. Dit is landelijk ondergebracht bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID).

Keurmerk Dierbaar

Actie : De dierenverkoop winkels in Nieuwegein stimuleren zich aan te sluiten bij het keurmerk Dierbaar

Wanneer : 2023

4.3 Landbouwhuisdieren

Wat is de situatie

Landbouwhuisdieren zijn alle dieren die bedrijfsmatig gehouden (kunnen) worden, bijvoorbeeld op boerderijen. Denk aan koeien, schapen, varkens, geiten en kippen. De problematiek van dierenwelzijn in megastallen speelt niet in Nieuwegein.

Toezicht en handhaving op dierenwelzijn bij landbouwbedrijven wordt uitgevoerd door de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID), de NVWA en de dierenpolitie. De gemeente hier geen rol in.

Wat doet de gemeente

De gemeente heeft geen rol in toezicht en handhaving van de dierenwelzijnssituatie van landbouwhuisdieren.

4.4 Kinderboerderij en dierenweides

Wat is de situatie

Een kinderboerderij is een boerderij die openbaar toegankelijk is voor het publiek. Op een kinderboerderij worden verschillende boerderijdieren in kleine aantallen gehouden. De meest gehouden dieren zijn geiten, schapen, paarden, koeien, ganzen, konijnen, varkens, kippen en eenden. Kinderboerderijen zijn ingericht voor kinderen (maar ook toegankelijk voor volwassenen) om kennis te kunnen maken met de boerderijdieren en te leren waar ons voedsel vandaan komt. Ook kan bij de medewerkers advies worden ingewonnen over de verzorging van kleine huisdieren als een konijn of cavia.

In de gemeente Nieuwegein is kinderboerderij IJsselstee in het Natuurkwartier in beheer door de gemeente. Tevens zijn er verspreid door de stad een aantal dierenweides.

In 2005 heeft de landelijke Dierenbescherming Kinderboerderij IJsselstee uitgeroepen tot diervriendelijkste kinderboerderij. Wat toen gold voor deze uitverkiezing geldt nog steeds.

Wat doet de gemeente

Dierenwelzijn wordt op de kinderboerderij serieus aangepakt. Groepsdieren zitten bij elkaar en solitaire dieren kunnen zich afzonderen als zij dit willen. De dieren hebben voldoende ligplaatsen en van goede kwaliteit. Harde vloeren zijn voorzien van stro wat regelmatig wordt aangevuld met vers stro.

Bij grote hitte wordt het staldak via een tuinsproeier nat gehouden zodat de stal niet te heet wordt. Ook zijn er ventilatoren aanwezig om de stal koel te houden.

Medewerkers van IJsselstee hebben allemaal de papieren dierverzorging en volgen regelmatig bijscholingen. Kinderboerderij IJsselstee is een erkend opleidingsbedrijf dierverzorging voor het agrarisch onderwijs.

De dierenweides worden regelmatig nagelopen door een medewerker van de kinderboerderij.

4.5 Achtergelaten huisdieren

Wat is de situatie

Bij huisuitzetting is de eigenaar van het dier altijd verantwoordelijk voor het dier en moet dus in beginsel zelf zorgen voor opvang en verzorging. Dit geldt ook bij huisuitzettingen, bij detentie en ook bij onverwacht vertrek van de eigenaar waarbij het huisdier wordt achtergelaten.

Wanneer er bij een huisuitzetting huisdieren aanwezig zijn, heeft de deurwaarder voor die dieren een zorgplicht. Dat betekent dat deze dieren dan elders moeten worden opgevangen en de deurwaarder hierbij bijv. bemiddelt. Kosten voor transport, eerste medische verzorging en opvang zijn voor rekening van de eigenaar.

In geval dat de eigenaar de woning heeft verlaten of achtergelaten (bijvoorbeeld in geval van overlijden) en er een huisdier is achtergelaten komen burens vaak in actie. De burens weten vaak of constateren of er huisdieren onverzorgd zijn achtergebleven. De politie kan dan de woning binnentreden en het achtergelaten huisdier naar een dierenopvang brengen.

In beide bovengenoemde situaties worden de kosten voor opvang en verzorging veelal afgewend op het asiel waar de dieren worden ondergebracht voor opvang. Het asiel neemt de dieren veelal op omdat de medewerkers het dierenwelzijn als eerste prioriteit zien. Voor Nieuwegein worden achtergelaten huisdieren gebracht naar dierenasiel Reijerscop in Harmelen. Ook hier is de vergoeding voor de opvang van het huisdier en de mogelijke medische verzorging door de eigenaar niet goed geregeld.

Het asiel waar het huisdier wordt opgevangen is geen eigenaar van het huisdier en wordt dat ook niet na verloop van tijd. Het asiel kan daardoor niet op zoek naar een nieuw thuis voor het huisdier maar heeft wel de kosten voor opvang van het huisdier en eventuele kosten voor de eerste noodzakelijke medische verzorging van het dier. Heel strikt genomen moet noodzakelijk medische verzorging aan het aangebracht huisdier worden onthouden omdat het dier niet in bezit is van het asiel.

Wat doet de gemeente

Samen met Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop willen wij nagaan hoe we tot een oplossing komen voor de opvang van in woningen achtergelaten en in het asiel Reijerscop opgevangen huisdieren. Het dierenwelzijn en een spoedig nieuw tehuis voor het opgevangen huisdier staan hierbij hoog in het vaandel.

Achtergelaten huisdieren

Actie : Een oplossing zoeken voor de kosten voor opvang en verzorging en snelle herplaatsing van achtergelaten huisdieren die in het asiel worden opgevangen en waarbij de eigenaar niet bereikbaar is.

Wanneer : 2022

4.6 Stadspas en dierenvoedselbank

Wat is de situatie

Voor mensen met weinig financiële ruimte vormen de kosten van een bezoek aan de dierenarts soms een drempel om het huisdier goede medische zorg te bieden. Inwoners met een U-pas kunnen daarom bij in totaal vier dierenartsen in de gemeente Utrecht 15% of 20% korting krijgen op een consult of behandeling. Deze korting geldt ook voor het laten chippen of castreren/steriliseren van huisdieren. In Nieuwegein is zo'n regeling er nog niet.

Een dierenvoedselbank ondersteunt mensen met een lager inkomen bij de zorg voor hun huisdier. De dierenvoedselbank is een maatschappelijk initiatief dat waardering krijgt vanuit de samenleving. In Nieuwegein is de Voedselbank Nieuwegein-IJsselstein actief. Op dit moment nog zonder dierenvoedselbank.

Wat doet de gemeente

Wij willen in gesprek met dierenartsen in Nieuwegein met het doel voor bezitters van de Nieuwegeinse stadspas korting te verkrijgen op een consult of behandeling bij een dierenarts.

Wij gaan na of en onder welke voorwaarden een dierenvoedselbank – wellicht als onderdeel van de Voedselbank Nieuwegein-IJsselstein - voor Nieuwegein een haalbare situatie is.

Stadspas en dierenvoedselbank

Actie 1: Nagaan of en onder welke voorwaarden een stadspaskorting op een consult of behandeling bij een dierenarts voor Nieuwegein haalbaar is

Actie 2 : Nagaan of en onder welke voorwaarden een dierenvoedselbank voor Nieuwegein een haalbare situatie is.

Wanneer : 2023

4.7 Dieren bij evenementen

Wat is de situatie

Bij evenementen worden soms dieren ingezet. Een aanvraag voor een evenement (met of zonder dieren) kan onder andere worden geweigerd als de openbare orde of veiligheid in het geding is. Alleen op grond van dierenwelzijn kan een vergunningaanvraag niet geweigerd worden.

De toegenomen maatschappelijke betrokkenheid heeft ervoor gezorgd dat mensen ook anders naar vermaak met dieren bijvoorbeeld in circussen kijken. De regelgeving ten aanzien van dieren in circussen en evenementen is echter in eerste instantie een Rijksaangelegenheid. De gemeente heeft als taak vergunningen in behandeling te nemen en mogelijk te verstrekken. De gemeente heeft een beperkte bevoegdheid om regels in te stellen rondom het gebruik van dieren. Toezicht op evenementen met dieren wordt uitgevoerd door de Nederlandse Voedsel- en Waren Autoriteit (NVWA). De Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) controleert de algemene toepassing van landelijke regelgeving.

Wat doet de gemeente

Om het welzijn van dieren bij evenementen te waarborgen, gaat de gemeente in gesprek met de aanvrager als er sprake is van de inzet van dieren bij evenementen.

We gaan in gesprek over

- de aard van de inzet van de dieren
- de omstandigheden waarin de dieren worden gehouden gedurende het evenement,
- de tijden en omstandigheden waarop de dieren worden ingezet tijdens het evenement
- hoe de verzorging van de dieren tijdens het evenement is geregeld.
- of er een dierenarts op de achtervang beschikbaar is voor noodsituaties.

Indien nodig wordt afstemming gezocht met de Landelijke Inspectiedienst dan wel de politie-sectie met taakaccent dierenwelzijn (dierenpolitie).

Dieren bij evenementen

Actie : Bij een evenement waar dieren worden ingezet gaan we na of het dierenwelzijn gedurende het evenement goed is geregeld.

Wanneer : voortzetting lopende actie

4.8 Klimaatverandering en dierenwelzijnWat is de situatie

Het klimaat verandert. Er komen meer en warmere periodes. Naast wij mensen hebben ook dieren last van die extreme warmte. Dat geldt voor zowel gehouden huisdieren als in het wild levende dieren. Hoe deze klimaatverandering invloed heeft op het dierenwelzijn en welke maatregelen dan te treffen zijn, is veelal nog niet duidelijk. Er wordt op dit moment met name gekeken naar dierenwelzijn en klimaatverandering bij productiedieren. Denk aan koeling van veestallen en veewagens gedurende veetransporten tijdens extreme warmte.

Wat doet de gemeente

Bij extreme vorst zorgt de gemeente – incidenteel – voor wakken in het ijs om daarmee watervogels de kans te geven zich daar te verzamelen en de nacht op het open water door te brengen waar ze veilig zijn voor belagers.

We gaan na welke maatregelen Nieuwegein in redelijkheid kan nemen om het dierenwelzijn bij de toenemende klimaatverandering te ondersteunen.

De gemeente neemt maatregelen in het kader van klimaatadaptatie onder andere maatregelen om hittestress tegen te gaan. Die maatregelen zijn niet alleen van waarde voor onze inwoners maar ook voor de in het wild levende dieren in onze stad.

Klimaatverandering en dierenwelzijn

Actie : We gaan na welke maatregelen Nieuwegein in redelijkheid kan nemen om het dierenwelzijn bij toenemende klimaatverandering te ondersteunen.

Wanneer : 2024

4.9 Aanvullende acties**4.9.1 Valkerij**Wat is de situatie

Nieuwegein heeft aan de oostkant bij bedrijventerrein Het Klooster nog gronden die onbebouwd zijn. Ook grenst dat gebied aan gronden zonder veel bebouwing in de gemeente Houten. Dat lijkt een aantrekkelijk gebied voor een valkenier om met zijn roofvogel te oefenen. Doel van de valkenier is de roofvogel af te richten in het vangen van andere dieren om daarna bij de valkenier terug te komen. Een valkenier wordt wel ingezet om andere vogels die zich bedriegt voelen door een roofvogel te verjagen. Ook bij evenementen worden valkeniers ingezet ter vermaak van het publiek.

Wat doet de gemeente

Een verzoek van een valkenier uit 2015 om in Nieuwegein met zijn roofvogel te mogen oefenen is afgewezen. De reden hiervoor was dat de roofvogel in gevangenschap wordt gehouden en het jagen met een jachtvogel een zodanige aantasting van de vrijheid van de vogel is dat op het grondgebied van de gemeente Nieuwegein geen toestemming werd verleend voor het gebruik van een jachtvogel. Ook in de toekomst staan we valkerij op gemeentegronen niet toe.

Valkerij

Actie : Valkerij wordt niet toegestaan op gemeentegronen

Wanneer : voortzetting lopende actie

4.9.2 Huisdierenadvies

Wat is de situatie

Af en toe wordt de gemeente benadert door een inwoner of een bepaald huisdier thuis mag worden gehouden. De door het Rijk op te stellen positieflijst van huisdieren geeft aan welke huisdieren wel en niet thuis mogen worden gehouden. Een eerder vastgestelde positieflijst wordt door het Rijk opnieuw beoordeeld.

Het komt voor dat een dier volgens de positieflijst mag worden gehouden maar dat de woning en tuin van een inwoner niet het natuurlijk gedrag van het dier kunnen ondersteunen. Denk hierbij aan een pony in een achtertuin. Paarden zijn kudde dieren waarbij draven een onderdeel is van het natuurlijk gedrag. Of iemand die een civetkat (een katachtige die vrij wild en gevaarlijk kan zijn) wil aanschaffen omdat het dier op dat moment in de mode is.

Wat doet de gemeente

We kunnen de aanschaf van toegelaten huisdieren niet verbieden maar adviseren de inwoner nadrukkelijk een huisdier niet aan te schaffen wanneer het dier geen natuurlijk gedrag kan vertonen.

Huisdieren advies

Actie : Bij vragen van inwoners of een bepaald huisdier mag worden gehouden wordt door de gemeente negatief geadviseerd wanneer het dier geen natuurlijk gedrag kan vertonen in de woning en/of tuin van de inwoner. We kunnen de aanschaf van toegelaten huisdieren van de positieflijst niet verbieden.

Wanneer : voortzetting lopende actie

5 Overig

5.1 Versterken samenwerking dierenwelzijn

Wat is de situatie

Dierenwelzijn heeft raakvlakken met een aantal andere beleidsterreinen in de gemeente. Zoals hierboven al aangegeven is er een relatie met

- Evenementenbeleid
- Plaagdierenbestrijding
- Armoedebelaid
- Biodiversiteit en groenbeleid
- Beheer watergangen

Naast de interne afstemming – die op ad hoc basis plaatsvindt – is er met enige regelmatig wanneer er aanleiding toe is afstemming met een aantal externe partijen ;

- Dierenambulance Dierenhulpverlening Woerden en het dierenasiel Reijerscop
- De provincie voor met name de aanpak nestreductie ganzen-eieren
- Faunabeheer Midden Nederland een commercieel bedrijf die voor osn en Rijkswaterstaat faunabeheermaatregelen uitvoert
- Plaagdierbestrijding Accuraat die voor Nieuwegein de plaagdierbestrijding verzorgt

Bovenstaande zijn nog niet alle organisatie en bedrijven die zich met dieren welzijn bezig houden. Het bevorderen van dierenwelzijn kan de gemeente niet alleen. De gemeente is onderdeel van het netwerk dat op dierenwelzijn is gericht. Deze organisaties zetten zich dagelijks in voor het dierenwelzijn.

Wat doet de gemeente

De gemeente gaat kijken wat er gedaan kan worden om de samenwerking op het gebied van dierenwelzijn te versterken. Hieronder valt ook de communicatie over dierenwelzijn. Het gaat daarbij zowel om wat de gemeente doet aan verbeteren dierenwelzijn als wat de partijen in de mogelijke samenwerking aan dierenwelzijn doen.

Versterken samenwerking dierenwelzijn

Actie : De gemeente gaat kijken wat er gedaan kan worden om de samenwerking op het gebied van dierenwelzijn te versterken zowel binnen de eigen organisatie als met externe partijen.

Kosten : € 5.000 organisatiekosten t.b.v. versterken samenwerking / netwerk

Wanneer : 2023

6 Financiën

Overzicht kosten Dierenwelzijn bovenstaande acties en of in dekking budget reeds is voorzien.

Kosten voor maatregelen ter verbetering van dierenwelzijn voor o.a. faunauittredeplaatsen en plaagdieren vallen hier niet onder maar worden gedekt uit die betreffende budgetten.

	Budget (prijspeil 2021)	Reeds in begroting	Extra budget nodig
Structureel - jaarlijks			
Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop	€ 64.000	Ja In budget Dierenwelzijn	
Vogelopvang Utrecht structurele steun	€ 6.300	Deels € 2.500 in budget Dierenwelzijn	€ 3.800
Wilde zwanen	€ 1.500	nee	€ 1.500
Ganzen nestreductie	€ 5.000	nee	€ 5.000
Kippen vangactie	€ 1.000	nee	€ 1.000
Samenwerking dierenwelzijn	€ 5.000	nee	€ 5.000
Overig • ad hoc acties • Verwilderde huiskatten • Chippen katten	€ 5.000	€ 3.800	€ 1.200
	----- +	----- +	----- +
TOTAAL	€ 87.800	€ 70.300	€ 17.500

7 BIJLAGEN

1 Samenvatting acties

Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop

Actie: Voorzetting overeenkomst

Kosten : jaarlijks circa € 64.000 (prijspeil 2021) (dekking uit budget Dierenwelzijn)

Wanneer: voortzetting lopende actie

Vogelopvang Utrecht

Actie: Structurele steun Vogelopvang Utrecht en bijdrage regelen o.b.v. bijdrage van 0,10 / inwoner en dit bedrag jaarlijks te indexeren volgens de indexatie van de begroting Nieuwegein.

Kosten : jaarlijks circa € 6.300 (prijspeil 2021)

Wanneer: 2023

Chippen katten

Actie: We gaan samen met het dierenasiel Reijerscop / Dierenhulpverlening

Woerden na hoe we eigenaren van huiskatten kunnen aanzetten hun dier te laten chippen.

Kosten : p.m.

Wanneer : 2022

Vuurwerkvrije zones i.v.m. dierenwelzijn

Actie : Voorafgaand aan de periode dat consumentenvuurwerk mag worden afgestoken worden de vuurwerkvrije zones rond dierverblijven met borden aangegeven en wordt dit aan de inwoners kenbaar gemaakt.

Wanneer: voortzetting lopende actie

Ballonnen

Actie : In de Algemene Plaatselijke Verordening opnemen dat aanvragen voor het oplaten van (wens)ballonnen niet worden verstrekt.

Wanneer : APV aanpassen nadat evenementenbeleid is vastgesteld

Evenementen en dierenwelzijn

Actie 1 : De organisator wordt gevraagd de zorgplicht voor dieren op of nabij zijn evenement te betrekken bij de planning en realisatie van het evenement

Actie 2 : De gemeente ziet erop toe dat het dierenwelzijn bij een evenement waarbij dieren worden ingezet door de organisator is geborgd.

Wanneer : voortzetting lopende actie en opnemen bij nieuw evenementenbeleid

Hengelsport en dierenwelzijn

Actie : De gemeente gaat in gesprek met de hengelsportvereniging De Vaart-Poscar met het doel het dierenwelzijn bij hengelsport te verbeteren.

Wanneer : 2024

Beheer watergangen en dierenwelzijn

Actie : Bij het beheer van watergangen wordt rekening gehouden met dierenwelzijn

Actie : Het baggeren en maaien wordt afgestemd op de paaitijd van vissen en broedtijd van de watervogels.

Wanneer : voortzetting lopende actie

Faunauittredeplaatsen

Actie : Op de onderhoudsmomenten van de oevers gaat de gemeente na of faunauittredeplaatsen zinvol zijn en zo ja of kunnen worden gerealiseerd.

Kosten : faunatrappetje € 200/stuk (dekking uit budget beschoeiingen), andere maatregelen zijn kostbaarder en hoogte van de kosten afhankelijk situatie ter plekke.

Wanneer : bij onderhoudsmomenten van de oevers

Ganzen

Actie: Jaarlijkse nestreductie van ganzen-eieren

Kosten : jaarlijks circa € 5.000

Wanneer : voortzetting lopende actie (dekking kosten is nog niet geregeld)

Kippen en hanen

Actie 1: Kippen en hanen in woonwijken worden met rust gelaten ook bij gekukel in de (zeer) vroege ochtend van hanen

Actie 2: De kippenpopulatie bij De Bongenaar wordt beheersbaar gehouden en er wordt ingegrepen wanneer er verkeersonveilige situaties dreigen te ontstaan.

Kosten 2 : Per vangactie bedragen de kosten circa € 500 en de inschatting van de benodigde frequentie is 2 x per jaar

Wanneer : inschatting 2 x per jaar

Wilde broedende zwanen

Actie 1: Per broedend zwanennest wordt bekeken of afscherming noodzakelijk is i.v.m. zorg voor de dieren.

Kosten : € 1.500 voor inhuur afzetting.

Actie 2 : De gemeente is alert op roof van jonge zwanen en/of eieren uit een zwanennest.

Wanneer : jaarlijks aan begin broedseizoen

Geleewiekte zwanen

Actie : Bij ernstige aanhoudende overlast wordt gezocht naar een vervangend gebied voor de geleewiekte zwanen.

Kosten (incidenteel) : circa € 500. - afhankelijk transportafstand naar nieuwe leefgebied en de eenvoud om de dieren te vangen. (dekking uit budget Dierenwelzijn)

Wanneer : incidenteel bij overlast

Vogels in woonwijken

Actie : Overlast gevende vogels gedurende het broedseizoen worden geaccepteerd. Er worden geen bestrijdende maatregelen getroffen.

Verwilderde huiskatten

Actie : Bij overlast van verwilderde katten wordt Dierenhulpverlening Woerden gevraagd middels de TNR-methode de kat te vangen en onvruchtbaar te maken.
Kosten : € 1.000 per vangbeurt o.a. voor medische behandeling onvruchtbaar maken door dierenarts (frequentie minder dan 1x per jaar) (Dekking uit budget Dierenwelzijn)
Wanneer : na melding overlast verwilderde katten

Beheerjacht

Actie: De gemeente zet vooralsnog geen beheerjacht in. We beschouwen beheerjacht als een mogelijk laatste redmiddel. We volgen of de alternatieve bestrijdingsmethodes voldoende resultaat opleveren.

Exotenbeheer dieren

Actie: Na het provinciaal exotenbeleid (verwacht einde 2021 / begin 2022) komen wij met een uitwerking daarvan voor Nieuwegein.
Wanneer : 2022-2023

Plaagdieren

Actie: De gemeente gaat bij de bestrijding van plaagdieren maar ook bij bestrijding van andere overlast gevende dieren altijd na wat de diervriendelijkste oplossing is en of er natuurvriendelijke/preventieve maatregelen kunnen worden genomen.
Wanneer : voortzetting lopende actie

Valwild

Actie : Bij melding van Valwildgeval in Nieuwegein wordt via de Politie de stichting Valwild ingeschakeld
Wanneer : incidenteel wanneer melding van Valwild zich voordoet

Keurmerk Dierbaar

Actie : De dierenverkoop winkels in Nieuwegein stimuleren zich aan te sluiten bij het keurmerk Dierbaar
Wanneer : 2023

Achtergelaten huisdieren

Actie : Een oplossing zoeken voor de kosten voor opvang en verzorging en snelle herplaatsing van achtergelaten huisdieren die in het asiel worden opgevangen en waarbij de eigenaar niet bereikbaar is.
Wanneer : 2022

Stadspas en dierenvoedselbank

Actie 1: Nagaan of en onder welke voorwaarden een stadspaskorting op een consult of behandeling bij een dierenarts voor Nieuwegein haalbaar is

Actie 2 : Nagaan of en onder welke voorwaarden een dierenvoedselbank voor Nieuwegein een haalbare situatie is.

Wanneer : 2023

Diereninzet bij evenementen

Actie : Bij een evenement waar dieren worden ingezet gaan we na of het dierenwelzijn gedurende het evenement goed is geregeld.

Wanneer : voortzetting lopende actie

Klimaatverandering en dierenwelzijn

Actie : We gaan na welke maatregelen Nieuwegein in redelijkheid kan nemen om het dierenwelzijn bij toenemende klimaatverandering te ondersteunen.

Wanneer : 2024

Valkerij

Actie : Valkerij wordt niet toegestaan op gemeentegronden

Wanneer : voortzetting lopende actie

Huisdieren advies

Actie : Bij vragen van inwoners of een bepaald huisdier mag worden gehouden wordt door de gemeente negatief geadviseerd wanneer het dier geen natuurlijk gedrag kan vertonen in de woning en/of tuin van de inwoner. We kunnen de aanschaf van toegelaten huisdieren van de positieflijst niet verbieden.

Wanneer : voortzetting lopende actie

Versterken samenwerking dierenwelzijn

Actie : De gemeente gaat kijken wat er gedaan kan worden om de samenwerking op het gebied van dierenwelzijn te versterken zowel binnen de eigen organisatie als met externe partijen.

Kosten : € 5.000 organisatiekosten t.b.v versterken samenwerking / netwerk

Wanneer : 2023

2 Acties verzameld bij jaar

actie	wanneer	hoofdstuk
Ballonnen verbod	2022	wilde dieren
Chippen katten	2022	gevonden dieren
Achtergelaten huisdieren	2022	gehouden dieren
Exotenbeheer dieren	2022-2023	wilde dieren
Vogelopvang Utrecht	2023	gevonden dieren
Keurmerk Dierbaar	2023	gehouden dieren
Stadspas en dierenvoedselbank	2023	gehouden dieren
Versterken samenwerking dierenwelzijn	2023	overig
Klimaatverandering en dierenwelzijn	2024	gehouden dieren
Hengelsport en dierenwelzijn	2024	wilde dieren
Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop	voorzetting lopende actie	gevonden dieren
Faunauittredeplaatsen	bij onderhoudsmomenten van de oevers	wilde dieren
Vogels in woonwijken	geen actie nodig	wilde dieren
Valkerij verbod	geen actie nodig	gehouden dieren
Geleewiekte zwanen	incidenteel bij overlast	wilde dieren
Verwilderde huiskatten	incidenteel bij overlast	wilde dieren
Valwild	incidenteel bij overlast	wilde dieren
Stichting Dierenopvangcentrum Reijerscop	voorzetting lopende actie	gevonden dieren
Vuurwerkvrije zones i.v.m. dierenwelzijn	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Evenementen en dierenwelzijn	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Beheer watergangen en dierenwelzijn	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Ganzen nestreductie	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Kippen en hanen in buitenruimte	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Wilde zwanen afscherming	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Plaagdieren	voorzetting lopende actie	wilde dieren
Diereninzet bij evenementen	voorzetting lopende actie	gehouden dieren
Huisdieren advies	voorzetting lopende actie	gehouden dieren

3 Realisatie Actieprogramma Dierenwelzijn 2009

3.1

Inleiding

Het actieprogramma Dierenwelzijn Nieuwegein bestaat uit een tiental aanbevelingen. Per aanbeveling wordt de stand van zaken van de uitvoering hieronder verwoord.

3.1.1 Samenvatting van de 10 aanbevelingen en uitvoering

Nr	aanbeveling	Conclusie
1	Coördinatie beleid t.a.v. dierenwelzijn	Gerealiseerd
2	De afspraken met externe instanties over taken op het gebied van dierenwelzijn actualiseren en goed vastleggen	Gerealiseerd
3	Verzorgen van adequate informatieverstrekking: inrichten van een centraal informatiepunt en doorverwijfsfunctie op website en bij Servicelijn	Gerealiseerd
4	Communicatie over dierenwelzijnsbeleid	Communicatie over dierenwelzijn kan beter
5	Met in acht name van de te realiseren bezuinigingen op de budgetten voor plaagdierenbestrijding, onderzoeken op welke wijze invulling gegeven kan worden aan de preventieve taken (voorkomen overlast van dieren).	Gerealiseerd
6	Het instellen van een zogenaamd Dierenvangnet. Het dierenvangnet moet met name zorgen voor de opvang van afstandskatten om daarmee zwervkatten te voorkomen.	Gerealiseerd
7	Uit oogpunt van dierenwelzijn lijkt het wenselijk evenementen met het gebruik van wilde dieren tegen te gaan. De uitspraak van de beroepsprocedure wordt afgewacht	Gerealiseerd
8	Het bevorderen van het gebruik van biologische en proefdiervrije producten.	Wordt niet meer gezien als gemeentelijke taak
9	Het opstellen van een actueel, integraal beleid ter bevordering van de biodiversiteit.	Gerealiseerd
10	De verdere ontwikkeling van het Natuurkwartier te benutten voor het bewuster maken van de bezoeker voor het welzijn van dieren, door te investeren in een optimale combinatie van recreatie en educatie.	

3.2

Conclusie per aanbeveling

3.2.1

Coördinatie beleid t.a.v. dierenwelzijn

Aanbeveling 1

De coördinatie van het dierenwelzijn(beleid) structureel verankeren in de organisatie bij één afdeling, namelijk de afdeling Duurzame Ontwikkeling. Hiervoor voldoende personele capaciteit beschikbaar stellen.

Stand van zaken

Sinds 2009 ligt de coördinatie van het beleid t.a.v. dierenwelzijn bij de afdeling Duurzame Ontwikkeling en sinds de vorming bij het Ruimtelijk Domein.

Conclusie:

gerealiseerd

3.2.2

Afspraken t.a.v. taken dierenwelzijn met derden

Aanbeveling 2

De afspraken met externe instanties over taken op het gebied van dierenwelzijn actualiseren en goed vastleggen (bijvoorbeeld vervoer en opvang van zieke en gewonde dieren en afvoer van dode dieren). Voor de taken die deze instanties voor de gemeente uitvoeren een reële vergoeding verstrekken. Hiervoor dient extra budget beschikbaar gesteld te worden.

Stand van zaken

Stichting Dieren Opvang Centrum Reyerscop

Om de wettelijke dierenopvangtaak goed te vervullen heeft de gemeente via een onderhandse offerteuitvraag drie partijen uitgenodigd een offerte uit te brengen voor de uitvoering van de dierenopvangtaak. De stichting Dieren Opvang Centrum Reyerscop kwam met een aanbod wat het goedkoopste was en de beste kwaliteit en vooruitzicht op continuïteit bood.

De gemeentelijke taak voor de opvang van gevonden dieren is dan ook per 1 januari 2013 geheel uitbesteed aan de stichting Dieren Opvang Centrum Reyerscop (DOCR) te Harmelen. De stichting bestaat o.a. uit de dierenambulance Dierenhulpverlening Woerden en dierenasiel Reijerscop. Deze stichting voert de werkzaamheden : dierenambulancefunctie en opvang dieren in het eigen asiel in Harmelen of dieren worden naar een gespecialiseerde opvang in de regio gebracht.

Hiertoe heeft de gemeente op 30 november 2012 een overeenkomst gesloten met stichting Dieren Opvang Centrum Reyerscop, Het eerste jaar 2013 was een proefjaar. Op 27 augustus 2013 heeft het college besloten (2013/343) dat de overeenkomst met DOCR ook na dit proefjaar wordt voortgezet.

Stichting Vogelopvang Rotsoord

Inwoners van Nieuwegein zelf brengen gevonden gewonde vogels naar Vogelopvang Rotsoord. Met Rotsoord heeft de gemeente een afspraak over vergoeding van de kosten voor de opgevangen vogels die direct door Nieuwegeinse inwoners zijn aangebracht.

Conclusie:

gerealiseerd

3.2.3

Adequate informatieverstrekking

Aanbeveling 3

Verzorgen van adequate informatieverstrekking: inrichten van een centraal informatiepunt en doorverwijfsfunctie op website en bij Servicelijn.

Stand van zaken

Bij de afdeling Ruimtelijk Domein van de gemeente is een coördinator Dierenwelzijn. Op de website van de gemeente Nieuwegein is [pagina dierenwelzijn](#) ingericht. Op deze pagina staat voor inwoners relevante informatie over dierenwelzijn en alle nieuwsberichten over dieren(welzijn) worden opgenomen in het nieuwskanaal dierenwelzijn. In overleg met de medewerkers van het KCC is hun "kennisbank" gevuld met informatie over dierenwelzijn.

Conclusie:
gerealiseerd

3.2.4

Communicatie over dierenwelzijnsbeleid.

Aanbeveling 4

Communicatie over dierenwelzijnsbeleid.

Stand van zaken

Via de gemeentepagina van De Molenkruier en de gemeentelijke website wordt de inwoners geïnformeerd over relevante aspecten dierenwelzijn.

De hulpdiensten met name Politie en brandweer weten dat de uitvoering van de dierenopvangtaak door DOCR voor de gemeente wordt uitgevoerd. Beide hebben al meerdere keren een beroep gedaan op de ondersteuning vanuit DOCR.

Af en toe worden de stadstoezichthouders geconfronteerd met dierenwelzijn. Op het medelingenscherf t.b.v de stadstoezichthouders staat kort uitgelegd dat de gemeente een overeenkomst heeft met DOCR en dat voor nadere vragen/informatie ze de ambtelijk coördinator dierenwelzijn kunnen bereiken.

De ervaring de afgelopen jaren is dat naast het KCC ook de meeste andere collega's binnen de gemeentelijke organisatie weten dat er een coördinator dierenwelzijn is bij het Ruimtelijk Domein.

Conclusie:
Communicatie over dierenwelzijn kan beter

3.2.5

Plaagdierbestrijding

Aanbeveling 5

Met in acht name van de te realiseren bezuinigingen op de budgetten voor plaagdierenbestrijding, onderzoeken op welke wijze invulling gegeven kan worden aan de preventieve taken (voorkomen overlast van dieren).

Stand van zaken

Met ingang van 1 oktober 2013 is de plaagdierbestrijding bij burgers geheel uitbesteed. Het gaat hierbij met name bestrijding van ratten en muizen en advisering aan burgers t.a.v. plaagdieren en bestrijding daarvan.

Op de gemeentelijke website is informatie te vinden over plaagdierbestrijding en wat burgers daar zelf aan kunnen doen.

Plaagdierbestrijding voor bedrijven was al eerder geheel aan de markt overgelaten.

Conclusie:

Aanbeveling gerealiseerd

3.2.6

Dierenvangnet

Aanbeveling 6

Het instellen van een zogenaamd Dierenvangnet.

Het dierenvangnet moet met name zorgen voor de opvang van afstandskatten om daarmee zwervkatten te voorkomen.

Stand van zaken

De praktijk is dat het dierenasiel Reijerscop het dierenvangnet is voor met name gevonden huisdieren en dan met name honden en katten. Gevonden en aangebrachte honden en katten worden veertien dagen opgevangen en hun locatie in het dierenasiel Reijerscop wordt via de website van asiel Reijerscop en de Amivedi-website gemeld. Een eigenaar kan zijn verloren hond of kat dan ophalen bij het asiel in Harmelen. Na veertien dagen mag het asiel voor de hond of kat een nieuw thuis zoeken en deze aan de nieuwe eigenaar overdoen. De ervaring vanuit het asiel is dat honden sneller worden opgehaald en dan katten.

De afgelopen jaren zijn er slechts enkele meldingen geweest van verwilderde katten. Of dit verwilderde zwervkatten waren is niet te achterhalen.

Conclusie:

gerealiseerd

3.2.7

Geen wilde dieren bij evenementen

Aanbeveling 7

Uit oogpunt van dierenwelzijn lijkt het wenselijk evenementen met het gebruik van wilde dieren tegen te gaan. De uitspraak van de beroepsprocedure wordt afgewacht.

Stand van zaken

De Raad van State heeft in een hoger beroepszaak in 2008 (200808846/1/H3) bepaald dat een gemeente geen eigen beleidsregels kan stellen aan een evenement met (wilde) dieren.

De portefeuillehouder dierenwelzijn heeft een verzoek van 24 gemeenten aan de minister in 2014 om wilde dieren bij evenementen te verbieden mede ondertekent. Vanaf september 2015 geldt er een verbod op wilde dieren in circussen.

Met de Wet Dieren is er een lijst van dieren die bij evenementen mogen worden ingezet. Wilde dieren zijn hiervan uitgesloten.

Conclusie:

gerealiseerd

3.2.8

Bevorderen proefdiervrije en biologische producten

Aanbeveling 8

Het bevorderen van het gebruik van biologische en proefdiervrije producten.

Stand van zaken

Op de - intussen niet meer bestaande - website nieuwegein.allesduurzaam.nl/eten_drinken stonden restaurants opgenomen die vis met MSC-keur (diervriendelijk visvangst) serveren. Tevens stond daar achtergrond informatie over biologische en diervriendelijke producten.

Aandacht voor diervriendelijke producten wordt voldoende door een aantal belangenorganisaties verzorgd. Denk aan Wakker Dier met haar plofkip-campagne, de Dierenbescherming met haar Beter Leven sterrensysteem en de stichting Proefdiervrij. Het bevorderen van het gebruik van ecologische proefdiervrije en biologische producten wordt niet meer gezien als een gemeentelijke taak.

Conclusie:

Is opgepakt door landelijk opererende derden organisaties en wordt niet meer gezien als gemeentelijke taak.

3.2.9

Biodiversiteitsbeleid

Aanbeveling 9

Het opstellen van een actueel, integraal beleid ter bevordering van de biodiversiteit.

Stand van zaken

In 2017 is het Groenstructuurplan (2017-151) vastgesteld. Het Groenstructuurplan gaat o.a. in op de biodiversiteit in Nieuwegein en hoe deze te behouden. Hierin is o.a. aangegeven waar binnen Nieuwegein ecologische verbindingszones liggen of waar ontbrekende schakels in de ecologische verbindingszone moeten worden gerealiseerd. Deze ecologische verbindingszones zorgen ervoor dat dieren zich door de stad kunnen verplaatsen en met soortgenoten in contact komen waardoor de soort gezonder blijft en er minder kans is op ziektes.

Conclusie:

Gerealiseerd

3.2.10

Natuurkwartier en dierenwelzijn

Aanbeveling 10

De verdere ontwikkeling van het Natuurkwartier te benutten voor het bewust maken van de bezoeker voor het welzijn van dieren, door te investeren in een optimale combinatie van recreatie en educatie.

Stand van zaken

Sinds de inrichting van het Natuurkwartier zijn er maatregelen gerealiseerd die bezoekers (spelenderwijs) bewust proberen te maken van dierenwelzijn ;

Kleine diertjes pad

Wormen waterafvoer overlast

De combinatie recreatie en educatie om bezoekers bewust te maken van dieren welzijn blijkt op het Natuurkwartier lastig te realiseren. De leskisten die vanuit het Milieueducatie Centrum worden ontwikkeld en aangeboden zijn met name aansluitend bij de kerndoelen van het basisonderwijs. Die kerndoelen bevatten niet het onderwerp dierenwelzijn. Bij de bezoekers van de kinderboerderij is te weinig aandacht geweest voor dierenwelzijn.

Conclusie:

Niet of nauwelijks gerealiseerd